

Staroźreby, dnia 29.09.2025 r.

RO.RG.0003.5.2025

Pan
Łukasz Kinałski
Przewodniczący Rady
Gminy Staroźreby

W odpowiedzi na Pana interpelację znak 8/3i/2025.Ł.K z dnia 14.09.2025 r. (data wpływu do tut. urzędu 15.09.2025 r.) dot. wpływu systemu kaucyjnego na politykę odpadową samorządu, uprzejmie informuję, że wprowadzenie systemu kaucyjnego zmienia rolę gmin w gospodarce odpadami, część frakcji opakowaniowych, według założeń zostanie z niego „wyjęta” i przekazana producentom, co w zależności od stopnia zaangażowania społeczeństwa może istotnie wpłynąć na politykę odpadową samorządów.

Trudno na chwilę obecną ocenić reakcje mieszkańców na system kaucyjny, może ona być zróżnicowana w zależności od przyzwyczajeń, poziomu świadomości ekologicznej, różnic pokoleniowych i lokalnych, wygody rozwiązania oraz sposobu jego wdrożenia. Na część osób bardzo pozytywnie wpłynie ułatwienie recyklingu, który pozwoli realnie zmniejszyć ilość odpadów w przestrzeni publicznej, część doceni możliwość odzyskania pieniędzy za oddane butelki i puszki, dla niektórych korzystanie z systemu będzie podyktowane głównie względami finansowymi, niekoniecznie ekologicznymi a dla osób świadomych ekologicznie to szansa na aktywne włączenie się w ochronę środowiska.

Na początku system może wydawać się kłopotliwy, szczególnie jeśli chodzi o dostępność automatów (różnie to będzie w miastach, małych miasteczkach czy na obszarach wiejskich), czy procedurę zwrotu ale z czasem stanie się codziennym nawykiem, podobnie jak segregacja śmieci.

- 1. System kaucyjny miał obowiązywać od 1 stycznia 2025 roku. Dopiero Ustawa z 23 grudnia 2024 roku przesunęła ten termin do 1 października 2025 roku. Jakie działania i w jakich terminach podjął urząd gminy w związku z przygotowaniem do wejścia ustawy w życie?*

Ad.1

Zgodnie z przepisami system kaucyjny przede wszystkim nakłada nowe obowiązki na podmioty wprowadzające produkty na rynek (producentów, importerów, właścicieli marek). Od momentu wejścia w życie nowych regulacji będą oni zobligowani do prowadzenia zbiórki opakowań oraz osiągania minimalnych poziomów określonych przez przepisy. Zmiany dotyczą również sklepy detaliczne, które zmierzają się z obowiązkiem pobierania i zwracania kaucji, fizycznym odbiorem opakowań od konsumentów, ich logistyką oraz

współpracą z operatorami systemu kaucyjnego. Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1658, z późn. zm.), wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego zawiera m.in. określenie zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych (...), z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe, objętych systemem kaucyjnym oraz zasad przekazywania tych opakowań do ponownego użycia lub tych odpadów opakowaniowych do przetworzenia. Ustawa ta wprowadza jedynie ramy funkcjonowania systemu kaucyjnego, natomiast szczegółowe rozwiązania w zakresie organizacji i prowadzenia systemu, w tym również logistyki, harmonogramu i częstotliwości odbiorów opakowań i odpadów opakowaniowych będą określone przez operatorów systemu.

W systemie kaucyjnym, który ma zostać wprowadzony w Polsce, samorządy, ale nadal będą miały pewne istotne zadania i odpowiedzialności, zwłaszcza w zakresie gospodarki odpadami i edukacji mieszkańców. Rolą samorządów będzie promowanie wiedzy o systemie kaucyjnym (co podlega kaucji, gdzie zwracać opakowania, jaka jest wysokość kaucji) oraz wspieranie kampanii edukacyjnych (własnych lub we współpracy z operatorami systemu). Wprowadzenie systemu kaucyjnego może zmniejszyć ilość odpadów opakowaniowych w strumieniu odpadów komunalnych (np. butelek PET, puszek, butelek szklanych), co wpłynie na planowanie i finansowanie gminnych systemów gospodarki dlatego może zaistnieć potrzeba korekty harmonogramów zbiórek, pojemników czy stawek opłat za odpady. Chociaż obowiązki sprawozdawcze przejdą na operatora systemu kaucyjnego, to samorządy nadal będą odpowiadać za raportowanie poziomów recyklingu i mogą potrzebować danych z systemu kaucyjnego, by wykazać osiągnięcie wymaganych poziomów

2. W jaki sposób wprowadzenie systemu kaucyjnego zmieni lub wpłynie na odbiór i gospodarowanie odpadami realizowanym przez gminę Staroźreby za pomocą usług spółki gminnej komunalnej? Jakie analizy i w jakich terminach zostały wykonane?

3. Czy i ewentualnie jak bardzo zmniejszą się / wzrosną koszty ponoszone przez operatora związane z odbiorem odpadów, w przypadku wyraźnego zmniejszenia ilości odpadów typu PET, ALU, SZKŁO – które będą oddawane do sklepów i w jaki sposób przełoży się to na końcową cenę usługi dla mieszkańca? Jakie analizy i przy jakich założeniach zostały wykonane?

Ad. 2 i 3

Trudno mówić o jakichkolwiek analizach na poziomie gminy wobec wielu „niewiadomych” dotyczących omawianego systemu. Według danych z pierwszego kwartału 2025 roku Ministerstwo klimatu i Środowiska nie dysponowało analizami czy opracowaniami, które stwierdzałyby, że wprowadzenie systemu kaucyjnego bez systemu ROP (rozszerzonej odpowiedzialności producenta) jest celowe i że efekty środowiskowe tego systemu będą adekwatne do ponoszonych kosztów, nie było analiz ani opracowań, które

uzasadniałyby wdrożenie systemu kaucyjnego ze szczególnym uwzględnieniem jego wdrożenia bez systemu ROP; nie było również w posiadaniu wyników badań pokazujących jak w poszczególnych latach kształtować się będą efekty środowiskowe wdrożenia systemu kaucyjnego. Niemniej jednak założenia były takie, że wprowadzenie systemu kaucyjnego wpłynie na:

- zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska przez odpady opakowaniowe,
- zwiększenie poziomu selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych,
- zwiększenie poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych,
- stworzenie pozytywnych nawyków dot. segregowania odpadów,
- zwiększenie dostępności czystego surowca do recyklingu, który nadaje się do kontaktu z żywnością.

W procesie konsultacji ustawy o systemie kaucyjnym praktycznie wszystkie organizacje samorządowe zrzeszające gminy, w tym Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich, Unia Metropolii Polskich, Ogólnopolskie Porozumienie Organizacji Samorządowych, nie sprzeciwiały się wdrożeniu systemu kaucyjnego, jednak z zastrzeżeniem, że wdrożenie to nastąpi nie wcześniej, aniżeli wdrożenie rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP). Wobec aktualnych działań ministerstwa, wdrażających system kaucyjny bez systemu ROP, stanowisko strony samorządowej interpretowane jest jako jednoznaczny sprzeciw wobec tych działań podobnie jak organizacje branżowe zrzeszające podmioty branży gospodarki odpadami – Krajowa Izba Gospodarki Odpadami, Polska Izba Gospodarki Odpadami, Rada RIPOK, Izba Branży Komunalnej, Klaster Gospodarki Odpadowej i Recyklingu. Z upublicznionych raportów Deloitte i Rady RIPOK wynika, że system kaucyjny będzie rodził bardzo wysokie koszty, a jeżeli nie będzie wprowadzony co najmniej równocześnie z system ROP, to samorządy, a w efekcie tego obywatele, zostaną obciążeni wysokimi kosztami jego wdrożenia oraz kosztami mu towarzyszącymi, przy czym efekty środowiskowe samego systemu kaucyjnego będą wręcz znikome. Przedstawione okoliczności wskazują, że to system ROP powinien być podstawą gospodarki odpadami, a system kaucyjny jedynie jego uzupełnieniem. Obecne działania rządu odwracają tę kolejność, co ich zdaniem utrudnia, a być może nawet uniemożliwia realizację celów środowiskowych i prowadzi do olbrzymich kosztów oraz niesprawiedliwego i nieefektywnego ich podziału, gdyż koszty te obciążać będą głównie gminy, a w efekcie obywatele, a nie produkujących i wprowadzających na rynek nieekologiczne opakowania. Negatywne konsekwencje braku wprowadzenia ROP dotkliwie odczują nasi obywatele. Jeżeli gminy zapłacą kary za nieosiągnięcie wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu, to w rezultacie kary te zostaną ostatecznie w każdym przypadku poniesione przez obywateli. Przedstawione wyżej fakty prowadzą niestety do wniosku, że za miliardy złotych wprowadzamy dziś ogromnym wysiłkiem społecznym system kaucyjny

obejmujący bardzo wąski strumień odpadów, poprawiający w znikomym stopniu poziom recyklingu, a równocześnie z powodu braku ROP samorządy gminne narażone są na kary za nieosiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu odpadów, a obywatele na jeszcze wyższe opłaty i bardzo wysokie koszty nowego systemu, tym bardziej, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska przewiduje, że system będzie potrzebował tzw. „czasu na rozruch”. Założono, że w początkowej fazie system kaucyjny może nie być w stanie zapewnić zbiórki opakowań i odpadów opakowaniowych na maksymalnym oczekiwanym poziomie, dlatego zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska przyjęto stawki opłaty produktowej za opakowania, które nie zostały zebrane w ramach systemu kaucyjnego (lub gdy producent nie przystąpi do systemu).

Rok	Butelki PET / opakowania plastikowe do 3 l lub puszki metalowe do 1 l	Butelki szklane wielokrotnego użytku do 1,5 l
2025	0,10 zł / kg	0,01 zł / kg
2026	1,00 zł / kg	0,05 zł / kg
2027 i kolejne lata	5,00 zł / kg	0,25 zł / kg

4. *W jaki sposób gmina zagospodaruje odpady podlegające recyklingowi, które podlegają ustawie o systemie kaucyjnym, ale nie zostały oddane do punktu odbioru, ponieważ trafiły np. do gminnego kosza na ulicy lub są wynikiem sprzątkania terenu, np. po festynie gminnym?*

Ad. 4

Według Anity Sowińskiej Podsekretarz Stanu Ministerstwa Klimatu i Środowiska biorąc pod uwagę dane liczbowe raportowane przez europejskich operatorów systemów ocenia się, że system kaucyjny osiągać może ok. 90% poziom selektywnego zbierania opakowań i odpadów opakowaniowych po napojach (przykłady poziomów zwrotów: Szwecja – 88%, Finlandia – 96%, Niemcy – 98%, Chorwacja – 91%). Tak więc ilość opakowań niezwróconych do systemu będzie znikoma.

5. *Czy sklepy o powierzchni handlowej powyżej 200 m.kw. będą gotowe do odbiorów kaucyjnych od 1 października 2025 r.? Kiedy gmina uzyskała takie informacje od sklepów o ich gotowości?*

Ad.5

Sklepy o powierzchni powyżej 200 m² od 1 października 2025 r. będą miały obowiązek **odbierania opakowań objętych systemem i zwracania kaucji. Eksperci i branża handlowa** zgłaszają, że wiele sklepów jeszcze nie jest przygotowanych, co budzi obawy co do terminowego wdrożenia. Aby sklep powyżej 200 m² był „gotowy”, musi spełnić kilka technicznych, organizacyjnych i finansowych warunków. Wyzwania jakie przed nimi stoją to:

- wydzielenie miejsca na recyklomaty (automaty) lub na zbieranie opakowań (magazyn, strefa przyjmowania);
- integracja systemu kaucyjnego z kasami fiskalnymi, POS, bazami danych, systemami rozliczeń;
- zakup automatów, adaptacje przestrzeni, serwis urządzeń, szkolenia personelu;
- blokowanie części środków na kaucje, koszty operacyjne;
- umowy z operatorem, częstotliwość odbioru opakowań, obsługa wewnątrz sklepu;
- szkolenia, komunikacja, zmiana procedur operacyjnych;
- krótkie terminy do 1 października 2025 r.

Funkcjonujące na terenie Gminy Staroźreby sklepy o powierzchni powyżej 200 m², nie były w stanie udzielić konkretnej stuprocentowej odpowiedzi na temat gotowości wdrożenia systemu kaucyjnego od 1 października 2025 r. Uzyskane przez Urząd Gminy Staroźreby informacje telefoniczne opierały się na przypuszczeniach i tłumaczeniu o ciągle trwających rozmowach i ustalaniu działań w tym zakresie.

- 1) Jeronimo Martins Polska S.A. Centrum Dystrybucyjne Wyszaków (Dział Nieruchomości Makroregionu Wschód) będące właścicielem sieci handlowej Biedronka poinformowało, że w ślad za zbliżającym się terminem wejścia w życie obowiązku uczestnictwa w systemie kaucyjnym i obowiązku zapewnienia selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych po produktach w dużych jednostkach handlowych zgodnie z art. 44 ust 1 lub 2 Ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowym przesłało do właścicieli użytkowanych nieruchomości pisma oraz informacje o posadowieniu przy sklepach Biedronka Recyklomatu, jednak ze względu na dużą ilość punktów nie jest w stanie określić konkretnej daty jego uruchomienia. Dodatkowo otrzymaliśmy informację, że najprawdopodobniej nie będzie gotówkowego zwrotu kaucji, a jedynie pomniejszenie rachunku podczas zakupów realizowanych w sklepach Biedronka.
 - 2) Dino Polska S.A. polska sieć supermarketów – dział ochrony środowiska Krotoszyn udzieliło odpowiedzi, że są zobowiązani do przystąpienia do systemu, jednak nie są w stanie na tą chwilę (niespełna dwa tygodnie do wejścia systemu) podać szczegółów.
 - 3) Właściciele sklepów Lewiatan jako niezależni przedsiębiorcy, którzy tworzą sieć w ramach franczyzy zarówno w Staroźrebach, jak i w Nowej Górze zadeklarowali przystąpienie do systemu, jednak w dalszym ciągu trwają rozmowy z operatorami systemu.
6. Czy gmina posiada informacje o tym, które sklepy i inne punkty handlowe na terenie gminy o powierzchni handlowej mniejszej niż 200 m.kw zdecydują się na przystąpienie do systemu? Jeśli tak, to które? Kiedy gmina uzyskała takie informacje?

Ad. 6

Przeważająca część małych i i średnich przedsiębiorców boryka się z obawami wynikającymi z aktualnego kształtu ustawy, która ich zdaniem preferuje duże sieci zagraniczne, mające odpowiednie środki finansowe zabezpieczone na szybką organizację i automatyzację procesów związanych z systemem kaucyjnym. Według szacunków ponad 55 tysięcy sklepów ze względu na swój metraż (poniżej 200 metrów kwadratowych) znajdzie się poza systemem kaucyjnym, co stanowi 80% wszystkich sklepów w Polsce. Według ustawy duże sklepy, o powierzchni powyżej 200 metrów kwadratowych, będą musiały odbierać puste opakowania, natomiast te o mniejszej powierzchni będą mogły przystąpić do systemu dobrowolnie, a ze względu na ich zasoby finansowe i ogólność ustawy, w której brakuje wielu istotnych zapisów doprecyzujących proces po stronie producentów, operatorów oraz sklepów, nie będą miały możliwości dołączyć do tego systemu. Większość z tych sklepów mieści się na terenach wiejskich, zatem jeśli wejście w życie ustawy w tym kształcie doprowadziłoby do bankructwa takiej wielkości sklepów, wielu mieszkańców terenów wiejskich utraci dostęp do sklepu lokalnego, który dla wielu osób jest jedyną możliwością, aby zrobić podstawowe zakupy spożywcze.

Z uzyskanych informacji mniejsze punkty na początku przyjmują postawę wyczekującą, jednak zdają sobie sprawę, że jak pokazuje doświadczenie innych krajów, sklepy, które nie chcą przyjmować opakowań, tracą znaczną część obrotów (nawet 30 %). Klienci z pustymi butelkami i puszkami omijają takie miejsca i zakupy robią tam, gdzie mogą oddać opakowanie, odzyskując kaucję.

7. Czy gmina ma zamiar (czy może?) włączyć się w system kaucyjny i w jaki sposób?

Ad. 7

Według założeń systemu kaucyjnego nie należy do obowiązków samorządów organizacja punktów zwrotu kaucji – to zadanie sklepów, sieci handlowych i operatorów systemu a zebrane butelki i puszki objęte kaucją powinny trafiać bezpośrednio do systemu kaucyjnego, nie do systemu komunalnego. Samorządy włączają się w edukację mieszkańców chociażby przez udostępnianie na swoich stronach informacji Ministerstwa Klimatu i Środowiska dot. wprowadzanego systemu, wraz z jego wdrażaniem dokonywać będą analizy wpływu systemu kaucyjnego na lokalną gospodarkę, jak również dostosowywać swoje systemy odpadowe do nowych warunków. Jak informuje na swojej stronie Ministerstwo Klimatu i Środowiska system kaucyjny wprowadzany w Polsce będzie systemem zdecentralizowanym, dającym przedsiębiorcom możliwość powołania własnych podmiotów zajmujących się zbiórką opakowań. Oznacza to, że ustawodawca dopuścił funkcjonowanie na rynku kilku operatorów systemu kaucyjnego. Od 1 października 2025 r. zezwolenie na prowadzenie systemu kaucyjnego otrzymało pięciu operatorów:

- Krajowy System Kaucyjny ZWROTKA S.A.,
- OK Operator Kaucyjny S.A.,

- Od 23 października 2025 r. do systemu dołączy PolKa Operator Systemu Kaucyjnego, a od 1 sierpnia 2026 r. EKO-OPERATOR S.A

Jeśli chodzi o zakup butelkomatu, to operatorzy systemu kaucyjnego mają obowiązek zapewnić przynajmniej jeden punkt odbioru opakowań kaucyjnych w każdej gminie mogą to być np. gminne obiekty użyteczności publicznej czy właśnie butelkomaty w przestrzeni publicznej. Ustawa i przepisy wykonawcze niejednoznacznie zakazują, by gmina lub jej jednostka występowały jako operator lokalnego punktu zbiórki (lub udostępniały infrastrukturę). W praktyce jednak Gmina musiałaby współpracować z jednym z operatorów systemu kaucyjnego, zawrzeć umowę określającą zasady rozliczenia, odbioru opakowań, częstotliwość odbiorów itd., konieczne są koszty zakupu, instalacji i utrzymania automatu, opróżniania, transportu zebranych butelek do centrum zbiórki, oraz infrastruktura techniczna (zasilanie, dostęp, ochrona), automat musi spełniać wymagania techniczne określone przez operatora i system kaucyjny (np. skaner kodów kreskowych, rozpoznawanie opakowań, interfejs rozliczeń itp.), punkt zbiórki (nawet prowadzony przez urząd) musiałby prowadzić ewidencję ilości przyjętych opakowań, rozliczeń kaucji i współpracować w systemie BDO lub innym systemie sprawozdawczym przewidzianym ustawą a także Gmina musiałaby ustalić, czy pełni rolę operatora punktu (czyli „punkt zbiórki”), czy tylko udostępnia lokal i infrastrukturę, a rzeczywiste operacje prowadzi operator systemu lub firma trzecia.

System kaucyjny, choć w założeniu korzystny ekologicznie, niesie ze sobą szereg wyzwań organizacyjnych, finansowych i prawnych. Rolą Gminy Staroźreby będzie przede wszystkim prowadzenie działań edukacyjnych, monitorowanie wpływu systemu na gospodarkę odpadami oraz współpraca z operatorami. Wszelkie obowiązki związane z odbiorem i logistyką spoczywają natomiast na producentach, sieciach handlowych i operatorach systemu.

Pragnę podkreślić, że samorząd gminny nie jest organem odpowiedzialnym za tworzenie ani wdrażanie systemu kaucyjnego – a więc nie posiada też szczegółowych analiz, których nie przygotowało nawet Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Formułowanie pytań o kwestie pozostające poza kompetencjami gminy może tworzyć mylne wrażenie co do zakresu naszych obowiązków, a mieszkańcy mają prawo oczekiwać, że interpelacje będą dotyczyły spraw, w których gmina faktycznie może działać i podejmować decyzje.

Łezom staroży

Wójt Gminy
mgr Kamil Groszewski